

İNSANLAR İMANİ KONULARDA NASIL ALDANIYORLAR?

İlk insan Âdem (as)dan beri insanlık, birbirine zıt iki yolda yürüye gelmiştir. Bu, kıyamete kadar da böyle devam edecektir.

Bu yollardan biri, iman ve hidayet yolu; diğeri de küfür ve dalalet yoludur.

İnsaf ve vicdan ışığında bakıldığında, bütün güzelliklerin, hayır ve kemalatın, huzur ve saadetin iman yolunda; çirkinlik, şer, tahrip ve hakka tecavüzlerin de küfür yolunda olduğu açık bir şekilde görülecektir.

Dış dünyadaki bu kutuplaşma ve zıtlaşma, insanın iç dünyasında da cereyan etmekte, duygular ve hisler arasında çatışma şeklinde ortaya çıkmaktadır. Kalp, akıl, vicdan insanı iman yoluna sevk ederken, nefis, his, heva ve vehim de inkar yoluna iterler.

İnsanın iç dünyası bu zıtların çarpışmalarına her zaman sahne olur. Bunlardan hangisi ağırlık kazanırsa, insan o cephede yerini alır, o yolda yürümeye başlar.

Bu alanda, insanı küfre sevk eden, fikri sapıklığa (dalalete) düşüren sebeplerin mühimleri üzerinde duracağız.

1. Cehalet

Geçmişte ve günümüzde insanların küfre girmesine sebep olan saiklerin başında Cehil gelir. Feza araştırmaları yapan insan da eğer Allah'a inanmıyorsa, inanmamasındaki birinci sebep Cehalettir.

Burada kastedilen cehalet, eşyanın var oluşundaki niçin ve neden'i muhakeme eksikliği,yani basit ve sathi düşünmedir.

Cehaletin bir sebebi de, taassup ve taklittir. Geçmiş Peygamberler, kavimlerini imana ve tevhide davet ederken, karşılına çıkan en büyük engel, bu olmuştur. Onlar, kavimlerinin taassubu ve atalarının sapık inançlarına körü körüne bağlılıkları ile ciddi mücadele vermişlerdir.

Kuran'da da bu husus üzerinde önemle durulur ve yanlışlığı vurgulanır.

Amr Bin As'a, bir gün: "**Sen akıllı bir adamsın, İslamiyet'i kabulde gecikmene ne sebep oldu?**" diye sorulmuştu. Amr Bin As'ın cevabı düşündürücü ve konumuza ışık tutucudur:

"Biz, bizden önceki kuşaktan yaşlı-tecrübeli, bize hakim bir

---

toplulukla bir arada bulunuyorduk. Onlar karşılıklı dağlar arasındaki bir dağ yolunu tutup gittiler. Biz de oraya çıkıncaya kadar onlara uyduk. Onlar Peygamberi (asm) inkar ettiler. Onlarla birlikte biz de inkar ettik. O zaman yaptığımız iş üzerinde hiç düşünmedik. Sadece onları taklit ettik. Onlar ölüp gidince, işler bize kaldı. Kendimiz düşünüp karar vermek zorunda kaldık. Peygamberin (asm) işine bizzat bakıp doğruluğunu anlayınca, İslamiyet sevgisi kalbimize düştü..."

Günümüzde de durum değişmiş değildir. Çağdaş inkarcılar da, kendilerine büyük tanıdıkları, üstat kabul ettikleri şahısların ilkelerine, doktrinlerine, ideolojik fikirlerine, taassupla bağlı, körü körüne sadıktırlar.

2. Kibir ve Gurur

İnsanların iman yoluna girmelerine mani olan ikinci husus, kibir'dir. Şeytanın Hak'tan sapmasına ve rahmetten kovulmasına, bu duygu sebep olmuştur.

Kibir, büyüklenme ve kendini yüksek görme hissidir. Kibir duygusunun asıl yeri, Allah hesabına, bütün kafir ve inkarcılara karşı üstün olmak, imanın izzetini korumak uğrunda hiç kimseye baş eğmemektir. Fakat düşüncesizlik ve gaflet yüzünden bu duygu insanı yoldan çıkarır, Allah'a ve Resulüne isyan bayrağını açtırır. Nitekim Nemrut'un ve Firavun'un kibri, onları, Allah'a karşı üstünlük taslamaya sevk ederken; Ebu Cehil'in kibri de kendisini Hz. Peygamber'e karşı üstün görmeye sevk etmiştir. Kaynakwh: insanlar imani konularda nasıl aldanıyorlar?

3. Duygu yanılgıları ve yanlış değerlendirmeler (İnhiraf)

İnsanı küfre atan mühim bir sebep de, inhiraf denen duyguların yanılmasıdır. Tıpkı suyun içindeki bir cismi kırılmış gibi yanlış görme, hükmü ona göre verme ve o hüküm üzerinde fikir yürütmedir.

Bu hususu Bediüzzaman Hazretleri şöyle ifade eder:

"İnsan fitraten mükerrem olduğundan hakkı arıyor. Bazen batıl eline gelir, hak zannederek koynunda saklar. Hakikatı kazarken, ihtiyarsız dalalet başına düşer, hakikat zannederek kafasına giydiriyor."

Kişiye inkarcılığa sürükleyen inhirafın pek çok sebepleri vardır. Mühimlerinden

---

bazılarını şu şekilde sıralayabiliriz:

- İnsanlar imani konularda nasıl aldanıyorlar?

a) Maddi meselelerle devamlı meşguliyet, insanı maneviyattan uzaklaştırır. İman hakikatlerine karşı insanı anlayışsız hale getirir.

b) Allah Teala'yı yarattığı varlıklara (mahlukata) kıyas etmek de, mühim bir yanıma ve inkar sebebidir. Allah kainatın yaratıcısıdır. Her şey O'nun mahlukudur. Usta, eserine benzemeyeceği gibi Kainatın yaratıcısı da kainata benzemeyecektir.

c) İmani meselelerin yüceliği sebebiyle, aklın onların mahiyetini tamamen kavrayamayacağını düşünmemek... Bir şeyin varlığını bilmek başka, mahiyetini bilmek başkadır. Kainatta varlığını bildiğimiz halde, mahiyetlerini bilemediğimiz o kadar çok şey var ki... Mahiyetini kavrayamayışımız, o şeylerin varlığını inkar etmeyi nasıl gerektirmiyorsa Allah Teala'nın, meleklerin, Cennet ve Cehennem'in mahiyetlerini bilmememiz de onları inkar etmeyi gerektirmez.

d) Kafirlerin sayıca çokluğu, onların bazı imani meselelerin inkarında birleşmeleri de insanı dalalete atan sebeplerden biridir. Halbuki, kıymet ve ehemmiyet, sayı çokluğunda değildir. Nitekim, hayvanlar, sayıca büyük bir çoğunluğa sahipken, insan bütün hayvan türleri üstünde hakim olmuştur.

e) Maneviyatta ihtisas sahibi kimselere müracaat etmemek... Bir ilmin münakaşa konusu olmuş bir meselesinde, o ilmi bilmeyen kimselerin, başka bir ilimde ne kadar büyük ve kudretli de olsalar, sözleri geçerli değildir. Mesela, büyük bir mühendisin, bir hastalığını teşhis ve tedavisinde bir tıp öğrencisi kadar sözü geçmez.

Aynı şey manevi meselelerde de geçerlidir. Madde ile çok meşgul olduğundan maneviyattan uzaklaşmış, akli gözüne inmiş, manevi meseleleri idraki daralmış kimselerin manevi meselelerdeki inkarları geçerli olamaz. Başta Peygamberimiz olarak umum 124 bin Peygamber ve asırlarca yetişmiş büyük alimler imani meselelerde ihtisas sahibidirler. O meselelerde onların sözleri dinlenir.

4. Günahlara Müptela Olmak

İşlenen her bir günah, insanın kalp ve ruhunda yaralar açar, iman nurunu karartmaya başlar, insan günaha ısrar ettikçe kalbi, siyahlaşıp katılaşıp iman nurunu bütünüyle kaybedecek dereceye gelir. Bu bakımdan her günah içinde küfre gidecek bir yol vardır.

İşlenen günahların lekeleri tövbe ile hemen silinmezse, kalbi tamamen kaplayıp insanı küfre kadar götürebilir.

Bu konular muhtelif risalelerde yer almaktadır. Yukarıda ele alınan konular On Beşinci Söz'ün Zeyli'nde yer almaktadır. Oradan bir kısım alıntıları aşağıdadır:

Şeytan döndü, dedi: "Nasıl kandıramam? Ekser insanlara ve insanın meşhur âkıllarına Kur'ân'ı ve Muhammed'i inkâr ettirdim."

Elcevap:

"Evvelâ: Gayet uzak mesafeden bakılsa, en büyük şey, en küçük şey gibi görünebilir. Bir yıldız, bir mum kadar denilebilir."

"Sanıyen: Hem tebeî ve sathî bir nazarla bakılsa, gayet muhal birşey mümkün görünebilir."

"Bir zaman bir ihtiyar adam Ramazan hilâlini görmek için semâya bakmış. Gözüne bir beyaz kıl inmiş. O kılı ay zannetmiş, "Ayı gördüm" demiş. İşte, muhaldir ki, hilâl o beyaz kıl olsun. Fakat kasten ve bizzat aya baktığı ve o saç tebeî ve dolayısıyla ve ikinci derecede görüldüğü için, o muhali mümkün telâkki etmiş."

"Salisen: Hem kabul etmemek başkadır, inkâr etmek başkadır."

"Adem-i kabul bir lâkaytlıktır, bir göz kapamaktır ve câhilâne bir hükümsüzlüktür. Bu surette, çok muhal şeyler onun içinde gizlenebilir. Onun aklı onlarla uğraşmaz."

"Amma inkâr ise, o adem-i kabul değil, belki o kabul-ü ademdir, bir hükümdür. Onun aklı hareket etmeye mecburdur."

"O halde, senin gibi bir şeytan, onun aklını elinden alır, sonra inkârı ona yutturur. Hem, ey Şeytan, bâtılı hak ve muhali mümkün gösteren gaflet ve dalâlet ve safsata ve inat ve muğâlata ve mükâbere ve iğfal ve görenek gibi şeytanî desiselerle, çok muhâlâtı intaç eden inkâr ve küfrü, o bedbaht, insan suretindeki hayvanlara yutturmuşsun."(1)

İlave bilgi için tıklayınız:

(1) bk. [Sözler, On Beşinci Söz'ün Zeyli.](#)